

Bohoslužba 5. 11. 2023

Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého.

Pokoj vám.

Introit: Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, kdo ob stojí, Panovníku? Ale u tebe je odpuštění; tak vzbuzuješ bázeň. (Žalm 130,3-4)

Pozdrav

Píseň: 640

Modlitba: Bože, Ty jsi naplnil svět krásou. Otevírej naše oči, abychom si této krásy všímali a chválili Tě za všechno, co od Tebe přichází, abychom Ti oslovení a proměnění tvou láskou sloužili s radostí, vděčností a důvěrou, která nemá zapotřebí se přetvařovat a zviditelňovat. Odpusť nám, když si hrajeme na důležité a když se z naší víry stává pouhý formalismus. Sesílej k nám stále své slovo, které nás vede k pravému životu, Dej, ať v nás působí, a pomoz nám skutečně konat to, o čem mluvíme. Vyslyš nás skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna a našeho bratra, který s tebou a s Duchem svatým žije a působí na věky věků. Amen.

1. čtení: Malachiáš 2,1-9

Píseň: 330

2. čtení: Matouš 23,1–12

Kázání

Slovo *farizej* proniklo z biblických dob až do slovníku moderní společnosti. I lidé, kteří nic o skutečných farizejích netuší a nevědí, kde se toto označení vzalo, vědí, co znamená. Když o někom řekneme, že je farizej nebo že se chová farizejsky, obviňujeme jej z pokrytectví a přetvářky. Jde o jednoznačně negativní hodnocení, což odpovídá vyznění dnešního evangelia i jiných novozákonních pasáží. Ježíš a farizeové stojí vůči sobě v naprostém protikladu, jsou si navzájem jasnými protivníky. Tak to asi většina z nás vnímá. Ale Ježíš měl k farizeům blízko, měli v něčem podobné postoje. Možná proto ty spory a pŕtky mezi nimi. Dokonce uznával jejich oprávnění sedět na katedře učitelů židovské víry a zákona. Jejich věrouka byla tedy nejspíš podle Ježíše správná. Jinak tomu bylo s praxí. Nenavrhoval je svrhnout z téhle učitelské židle, ale varovat se napodobování jejich jednání.

Kromě své víry si totiž zakládali též na svém postavení a své důležitosti. Rádi slýchali, když byli oslovoováni důstojnými a dobře znějícími tituly, rádi bývali při různých příležitostech viděni na čestných místech. A svou poctivou zbožnost dávali najevo i výraznými modlitebními řemínky. Na těch byly připevněny krabičky s texty Mojžíšova zákona a muži si je připevňovali – a dodnes připevňují – na ruce a na hlavu při ranní modlitbě. Používání modlitebních řemínků je výrazem doslovného chápání některých biblických textů. Tak čteme v 5. knize Mojžíšově, v ústředním vyznání víry, že si slova zákona mají Izraelci uvázat jako znamení na ruku a mít je jako pásek na čele mezi očima. Na ustanovení zákona spočívá také zhotovování třásní na oděvu, které připomínají Boží přikázání a nutnost je plnit. Také tyto zvyklosti přetrvaly u židů až do současnosti. Třásně nosil na svém oblečení i Ježíš. Takže samy o sobě tyhle věci nepředstavovaly problém, ale pokud sloužily k vystavování své zbožnosti na odív, to už podle Ježíše problém byl. Takoví lidé se záměrně stávali

podívanou pro lidi, ale vztah k Bohu tím ustupoval kamsi dozadu. Věnovali se zbytečností, věci nejpodstatnější se jejich pozornosti už tolik netěšily.

Brali svoji úlohu členů vyvoleného lidu vážně. Až tak vážně, že to přeháněli. S přísností namířenou na sebe samé, ale hlavně, což zde Ježíš kritizuje, na druhé. Dobré a ušlechtilé úmysly se dají přehnat. Sestavíme si systém, kterému sloužíme, místo aby on sloužil nám. A z Boha, kterého Ježíš vnímal jako dobrého a chápavého Otce, se pak stává pečlivý účetní, který bedlivě sleduje všechny naše kladné i záporné počiny. A pro ty druhé z nich nemá žádné pochopení. Farizeové tak na sebe, ale zvláště na druhé lidi, byli náročnější než samotný Hospodin. Neměli pochopení pro jejich možnosti a slabosti. A sami vždy neplnili to, co druhým ukládali.

Právě na ony přehnané nároky míří Ježíšova kritika. Farizeové a zákoníci, kteří s nimi do značné míry personálně splývali, vkládají na lidi těžký náklad a sami si od něj drží odstup. Věděli do těch nejmenších podrobností, co se má, a co nikoli, a udělali z toho pravidla závazná pro všechny. Chtěli, aby všichni židé zachovávali taková pravidla čistoty jako kněží sloužící v chrámu. To by asi také ještě nebylo to nejhorší, hlavní potíž vězela v tom, že druhým v plnění vlastních ustanovení nechtěli pomoci, nemínili s nimi nést břemeno, které na ně sami naložili. A na ty, kteří požadavkům nedostačovali se dívali svrchu. Zřejmě byli povzneseni nad některé všednodenní i ty méně časté, ale o to složitější lidské starosti a zápasy, a proto nedokázali pochopit, že se někdo během nich morálně ušpinil.

Abychom jim nekřivdili, jistě nebyli všichni stejní – prospěcháři, pokrytci – zkrátka farizeové. A navíc je evangelista snad záměrně líčí příliš negativně. Jeho záměrem však nejspíš nebylo jen kritizovat jiné skupiny, ale namířit tato slova do vlastních řad. Varovat následovníky Ježíše před podobným chováním. Předložil jim příklady toho, co u nich rozhodně nemá mít místo. A co samozřejmě nemá nacházet místo ani u nás.

Pro nás z toho vyvstávají otázky na naše vlastní počínání. Např.: Nejsme náročnější na druhé než na sebe? Nenakládáme druhým větší břemena, než jsou schopni unést – v rodině, v práci jako nadřízení, v církvi, aniž bychom jim s nimi hodlali pomoci? Jsou naše požadavky přiměřené? Jaké jsou motivy našeho jednání – jsou upřímné a vycházející ze vztahu k Bohu, nebo naopak zištné a egoistické? A nekritizujeme druhé za takové chování, a přitom sami na tom nejsme zrovna příkladně?

Ta farizejská zbožnost tehdejší doby možná vyplývala ze strachu udělat chybu. Jen abych se nedopustil něčeho špatného! A ti, kdo se chyb dopouštějí, s těmi nechci mít nic společného. Jenže Bůh Ježíšovy zvěsti má pro chyby pochopení. A chybujícím nabízí řešení – odpuštění toho, co se nám jim nepovedlo. Neštítí se toho, kdo se vymáchal v louži. Nesoudí nás tak jako ti, kdo mají na každou drobnost přesné předpisy a jejichž systém vidění světa zamrzl na úrovni černobílé televize. Podle nich jsou jen dvě skupiny – dobří a špatní. Oni samozřejmě patří do skupiny první. Sám Ježíš na sebe vzal břemena lidského života, břemena nepochopení, odmítnutí, zrady a nespravedlivé smrti. Nestavěl se povýšeně nad jiné. Bůh nás nechce nadměrně zatěžovat, klást na nás přehnané nároky. A když už musíme někdy snášet to, co je opravdu neobyčejně těžké, smíme v takových chvílích spoléhat, že je v tom s námi a že naše břemena nadlehčuje.

Píseň: 320

Přímluvy:

S vědomím vlastní slabosti a hříšnosti se modleme za svět, jemuž máme jako církev sloužit. Můžete se přidat slovy: Pane, smiluj se:

Prosme za moudrost a pokoru pro ty, kdo slouží v církvích. Pane, smiluj se.

Prosme za křesťany, kteří selhali, a za ty, které jejich selhání pohoršilo a poškodilo. Pane, smiluj se.

Prosme za spravedlivý mír na Blízkém východě a za ochranu unesených a nevinných, na Ukrajině i jinde, za smíření nepřátel, za odpůrce režimu v Číně, Rusku či Bělorusku. Pane, smiluj se.

Prosme za drogově závislé a za všechny, kdo se nechali připravit o svoji svobodu. Pane, smiluj se.

Prosme za nemocné a staré, slabé a neúspěšné a za ty, kdo jsou na pokraji sil a zoufalství i za nemocné z našeho středu a našich rodin. Pane, smiluj se.

Tichá modlitba

Modlitba Páně

Píseň: 404

Ohlášky

- V sobotu se konal konvent našeho seniorátu. Mj. zvolil své nové předsednictvo a schválil rozpočet na příští rok.
- V úterý od 10 hod. proběhnou bohoslužby v Diakonii, ve čtvrtek v 15:30 začíná konfirmační příprava a v pátek v 19 hod. setkání mládeže. Od 7. do 12. listopadu proběhne v Trutnově festival Devět bran.
- Narozeniny oslaví Jiřina Štěpařová a Eva Vávrová ml. Přejeme jim vše dobré a Boží požehnání.
- Pozdravuje nás br. Tyč. Myslí na nás.

Poslání: Pojd'te ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. (Matouš 11,28)

Požehnání: Sám Pán pokoje ať vám uděluje pokoj vždycky a ve všem. Pán se všemi vámi.

Píseň: 302